

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Öz-Yeterlik İnançları ve Öğrenciyi Tanıma Düzeyleri*

Cengiz ŞAHİN¹ Süheyla ŞAHİN²

Öz

Toplum olarak ilerleyebilmek ve gelişmiş ülkelerdeki refah düzeyine erişebilmek için eğitim sisteminin iyi olması gerektiği bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda, eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden birisi olan öğretmenlik mesleğinin öneminin her geçen gün biraz daha arttığı görülmektedir. Eğitim sisteminin başarısı, öğretmenlerin nitelikleri ve yeterlikleriyle doğru orantılıdır. Nitelikli öğrencilere sahip olunabilmesi için alanında yeterli olan ve öğrenciyi iyi tanıyan öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bu bakımdan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının; öğrenciyi tanıma yeterliklerini ve öğretmenlik öz-yeterliklerini ne ölçüde kazandıklarının belirlenmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin bu özellikleri üniversite öğrenimi yıllarında kazanmaları beklenir. Bu gerekçelerle bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma genel tarama modelinde yapılmış betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubu 649 katılımcıdan oluşmaktadır. Veriler, “Öğretmen Adayı Bilgi Formu”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”, “Öğretmen Öz-yeterlik Ölçeği” ve “Öğretmenlerin Öğrencileri Tanıma Yeterliliği Ölçeği” ile toplanmıştır. Toplanan veriler t-testi ve pearson korelasyon katsayısı teknikleri ile test edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öz-yeterlik inançları ve öğrencileri tanıma yeterlilikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca ölçek puanları ile cinsiyet ve sınıf düzeyi arasında anlamlı farklar tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayı, öğretmenliğe yönelik tutum, öğretmen öz-yeterliliği, öğrenciyi tanıma yeterliği.

Abstract

It is a well-known fact that making progress as a society and reaching the level of welfare as in the developed countries requires a good education system. In this context, it is seen that the importance of teaching profession as one of the most important components of education system increases day by day. The success of education system depends heavily on the qualification and efficiency of teachers. In order to have qualified students, the teachers who know their students well are required. In this regard, determining the level of prospective teachers' attitudes towards teaching profession, their competence to recognize students and their teaching self-efficacy level is important. However, it is expected that teachers gain these properties and qualifications at the university. The aim of this study is to examine the relationship between prospective teachers' attitudes towards teaching profession, their self-efficacy beliefs and level of competence in recognizing students. The research is designed as a descriptive survey and the study group consists of totally 649 participants. Data were collected by the Prospective Teacher Information Form, Attitude Scale towards Teaching Profession, Teachers' Self-Efficacy Scale and Student Recognition Competence Scale. The collected data were evaluated with t-test and Pearson correlation analysis techniques. According to the analysis results, significant relationships exist between prospective teachers' attitudes towards teaching profession, their self-efficacy beliefs and competence in recognizing students. In addition, significant differences were found between scale scores, gender, and grade levels.

Keywords: Prospective teachers, attitudes towards teaching, teacher self-efficacy, competence in recognizing students.

*Bu makale, yazarlar tarafından hazırlanan ve “IX. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi-2017”nde sözlü olarak sunulan bildirinin geliştirilmiş ve yeniden yapılandırılmış halidir.

¹Cengiz Şahin, Doç. Dr. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Merkez-Kırşehir, csahin40@gmail.com

²Süheyla Şahin, Psk. Dan. Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü, Sincan-Ankara, 40suheyla@gmail.com

Giriş

İnsanlık tarihi kadar eski olan öğretmenliğin bir meslek olarak kabul görmesi, tarihsel açıdan oldukça yenidir. İnsanoğlunun bilen-bilmeyen ilişkisi, bireyleri öğretme-öğrenme davranışına yönlendirmiş; daha sonra da öğretmen-öğrenci ilişkisi biçiminde kurumsal bir süreç gerçekleşmiştir. Geleceğimiz olan öğrencileri şekillendiren öğretmenler, toplumların gelişim ve değişiminde her zaman önemli rol oynamışlardır. İnsanlık tarihine bakıldığında, öğretmenlik mesleğinin öneminin ve fonksiyonunun her geçen gün biraz daha arttığı görülmektedir.

Öğretmenlik; ilk çağlardan Sümerler (Binbaşoğlu, 1982; Kramer, 2011), Antik Yunan (Kanad, 1948), Roma (Aykaç, 2009), orta çağ Hristiyan dünyası (Bloch, 2005), orta çağ İslam dünyası (Çelebi, 1998; Nazıroğlu, 2011) ve Türk-İslam medeniyetinden (Akyüz, 2003) günümüze çeşitli aşamalardan geçerek gelmiştir. Her medeniyet öğretmenlik mesleğinin gelişmesi ve ilerlemesi için önemli katkılar sağlamıştır. Tüm bu gelişmeler sonucu, öğretmenlik mesleğinin önemi ve değeri tüm toplumlarca kabul edilmekte; toplumsal ve bireysel olarak öğretmenlik mesleği insanların gönlünde önemli bir yerde bulunmakta; bu bağlamda öğretmenlik mesleğinin öneminin her geçen gün biraz daha arttığı görülmektedir.

Türkiye’de ilk olarak 1839 Tanzimat Fermanı ile öğretmenlik bir meslek olarak tanımlanmıştır. 1924 yılında çıkarılan “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ve “439 Sayılı Kanun”la öğretmenlik bir meslek olarak kabul edilmiştir. 1924’ten itibaren Yüksek Muallim Mektebi adı altında çalışmaya devam eden öğretmen yetiştiren kurumlar; eğitim enstitüsü, yüksek öğretmen okulu, eğitim yüksekokulu ve eğitim fakültesi adı altında öğretmen yetiştiren birimlere dönüşmüştür (Akyüz, 2010; Şahin, 2016).

Öğretmenlik, kişisel nitelikler kadar mesleki niteliklere (alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi) sahip olunması beklenen (Erden, 1998); aynı zamanda mesleki anlamda olumlu tutum ve davranış da gerektiren bir meslektir (Varış, 1988). Bu bakımdan öğretmen adaylarının meslekle ilgili olumlu tutuma sahip olmaları, bilgi kadar önemlidir. Çünkü araştırmalar bir öğrencinin, öğretmenin tutum ve davranışlarından etkilendiğini göstermektedir (Küçükahmet, 2003; Aydın ve Sağlam, 2012).

Öğretmenlerin, eğitimin hedef kitleleri olan öğrencilerin istenilen düzeye ulaşmalarını sağlayabilmek için sahip olması gereken bazı yeterliklerinin olduğu, eğitimle ilgili tüm taraflarca benimsenen bir görüştür (Şahin ve Beydoğan, 2016). MEB (2002; 2008) tarafından yapılan çalışmalarda yeterlilik kavramı, bir işi veya görevi yapabilme gücü; yeterlik alanı, belli bir alanda birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebileceği yapılar; öğretmen yeterliliği ise, öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi ve tutumlar olarak tanımlanmıştır. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün koordinatörlüğünde yapılan çalışmalarda, öğretmenlerde bulunması gereken bilgi, beceri ve tutumları kapsayan 6 yeterlik alanı, 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” belirlenmiştir (MEB Tebliğler Dergisi, Kasım 2006/2590). Belirlenen yeterlik alanları: (1) kişisel ve mesleki değerler ya da mesleki gelişim, (2) öğrenciyi tanıma, öğretme ve öğrenme süreci, (4) öğrenmeyi, gelişimim izleme ve değerlendirme, (5) okul, aile ve toplum ilişkileri ve (6) program ve içerik bilgisidir (MEB, 2008).

Bu noktada kaliteli eğitim yapabilmek ve nitelikli insan yetiştirmek için öğretmenlerin öğretmenlik öz-yeterliğine de sahip olması beklenmektedir. Öğretmen öz-yeterliğinin eğitimin niteliğini doğrudan etkileyen önemli bir etken

olduğu söylenebilir. Bandura'nın (1997) sosyal öğrenme kuramında yer alan öz-yeterlik kavramı, bireyin belli bir performansı sergileyebilmek için gerekli etkinliği organize edip, başarılı bir şekilde yapma kapasitesine duyduğu inanç olarak betimlenmektedir (Çakan, 2004).

Bununla birlikte öğretmenin başarısını etkileyen bir başka önemli faktör olarak öğretmenin mesleğe yönelik tutumu gösterilmektedir (Güneyli ve Aslan, 2009). Tutumlar, öğretmenlerin öğrencileri etkileyen en önemli kişilik özelliklerindedir ve özellikle mesleğe, öğrenciye ve okul çalışmalarına yönelik tutumlar, öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde etki etmektedir (Küçükahmet, 2003).

Buna göre, hangi alan olursa olsun, öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumları; öğretmenlik mesleğini daha çok sevmelerinde, meslekte daha başarılı olmalarında ve mesleğin gereklerini yerine getirmelerinde büyük önem taşımaktadır (Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu, 2009). Çünkü bir mesleğe yönelik tutum ve algılar, mesleki yeterlilik algılarını ve meslekteki başarıları etkilemektedir (Terzi ve Tezci, 2007; Ünlü, 2011).

Alan yazında öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir (Çapa ve Çil, 2000; Oral, 2004; Gürbütürk ve Genç, 2004; Şeker, Deniz ve Görgeç, 2005; Aslan ve Akyol, 2006; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Sağlam, 2008; Çetinkaya, 2009; Tekerek ve Polat, 2011; Açışlı ve Kolomuç, 2012). Ayrıca öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik algıları ile ilgili çeşitli çalışmalar bulunurken (Morgil, Seçken ve Yücel, 2004; Çakır, 2005; Akbulut, 2006; Çakır, Kan ve Sümbül, 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Ekici, 2008; Oğuz ve Topkaya, 2008; Özdemir, 2008;

Kafkas, Açak, Çoban ve Karademir, 2010; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011) öğrencileri tanıma yeterliği ile ilgili az sayıda (Şahin ve Beydoğan, 2016, Şahin, 2016; Şahin, Aydın ve Morkoyunlu, 2016, Atasoy ve Şahin, 2017) araştırmaların yapıldığı görülmektedir.

Yapılan alan yazın taramasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, mesleki öz-yeterlik inançları ve öğrencileri tanıma yeterliğini birlikte inceleyen araştırmalar görülmemiştir. Bu çalışmada, söz konusu değişkenler bağlamında, eğitim fakültesinde eğitim alan öğretmen adaylarını karşılaştırmalı olarak incelemek amaçlanmıştır. Ayrıca her üç değişken arasındaki ilişkileri incelemek de hedeflenmiştir. Konunun önemi açısından yapılan çalışmalar incelendiğinde, farklı çalışma grupları üzerinde yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlikleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri cinsiyete göre değişmekte midir?
3. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri sınıf düzeyine göre değişmekte midir?

4. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nicel yaklaşımlardan ilişkisel tarama ve nedensel karşılaştırma desenlerine uygun olarak tasarlanmıştır. İlişkisel araştırmalarda, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilerin derecesini belirlemek amaçlanır. Geçmişte ve günümüzde var olan bir durumu olduğu gibi ortaya çıkarmayı, tavırları ve davranışları açıklamayı, karşılaştırmayı ve betimlemeyi amaçlayan araştırmalar tarama türü araştırmalardır (Karasar, 2016).

Araştırma Gurubu

Araştırma grubu, bir Türk üniversitesinin eğitim fakültesinin farklı bölüm/ana bilim dallarında öğrenim gören, 649 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tanıtıcı özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Tanıtıcı Özellikleri

Öğrencilerin;	N (649)	f (%)
Cinsiyet		
Kadın	341	52.4
Erkek	308	47.6
Sınıf		
1.Sınıf	328	50.5
4.Sınıf	321	49.5
Ana bilim dalı		
Rehberlik ve Psikolojik Danışma	142	21.9
Bilgisayar ve Öğret. Tek. Eğitimi	56	8.7
Sınıf Eğitimi	126	19.4
Türkçe Eğitimi	63	9.7
Sosyal Bilgiler Eğitimi	62	9.5
Fen Bilgisi Eğitimi	68	10.5
Matematik Eğitimi	74	11.4
Okulöncesi Eğitim	58	8.9

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, “Öğretmen Adayı Bilgi Formu”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”, “Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği” ve

“Öğretmenlerin Öğrencileri Tanıma Yeterliliği Ölçeği” ile toplanmıştır. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının psikometrik özellikleri aşağıda verilmiştir.

Öğretmen Adayı Bilgi Formu (ÖABF): Öğrencilerin cinsiyet ve sınıf gibi demografik bilgilerini toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ): Öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını belirlemek amacıyla Üstüner (2006) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipinde olan bu ölçek, tek boyutu ölçen 34 maddeden oluşmaktadır. Üstüner (2006) tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin Barlet testi anlamlı, KMO değeri .91, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .72, iç tutarlık katsayısı .93 bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin iç tutarlık katsayısı ise .91 olarak hesaplanmıştır.

Öğretmen Öz-Yeterliliği Ölçeği (ÖYÖ): Öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2001) tarafından geliştirilen ölçek Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçek üç alt boyut (öğrenci katılımını sağlama, sınıf yönetimi ve öğretim stratejileri) ve 24 maddeden oluşmaktadır. Boyutlara ilişkin Cronbach Alfa güvenilirlik değerleri sıra ile .82, .86 ve .84’tür. Ölçeğin genelinde bu değerler .93 olduğu görülmüştür. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 120, en düşük puan ise 24’tür. Bu araştırmada ölçeğin geneli için iç tutarlık katsayısı ise .94 olarak hesaplanmıştır.

Öğretmenlerin Öğrencileri Tanıma Yeterliliği Ölçeği (ÖTYÖ): Şahin ve Beydoğan (2016) tarafından geliştirilen ölçek 29 madde ve dört faktörden (bireysel farklılıkları tanıma, öğrenmeyi yönetme, gelişim özelliklerini tanıma ve yönlendirme) oluşmaktadır. Maddeler; kesinlikle

katılıyorum (5), katılıyorum (4), biraz katılıyorum (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde ölçeklendirilmiştir. Boyutların Cronbach Alpha değerlerinin sırasıyla .86, .86, .79 ve .65 olduğu; ölçeğin genelinde ise bu değer .91 olduğu görülmüştür. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 155, en düşük puan ise 29'dur. Bu çalışmada ölçeğin geneli için iç tutarlık katsayısı ise .92 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri Pearson Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniği ve t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma verilerindeki her alt problemin parametrik testler için yeterlik gösterip göstermediği incelenmiştir. Parametrik istatistik tekniklerinin öncül kriteri olan normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov testiyle incelenmiştir. İlgili alt problemlere ait değişkenlerin Kolmogorov Smirnov analizi sonucu veriler her alt grupta normal dağılım gösterdiği için parametrik tekniklerden t-testi kullanılmasına karar verilmiştir.

Değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen Pearson Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniği çalışmada öğretmen adaylarının mesleki tutum, öz-yeterlik ve öğrenciyi tanıma yeterliğine ilişkin tutumları arasında ilişkiyi belirlemek için kullanılmıştır. İki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılan t-testi; çalışmada öğretmen adaylarının mesleki tutum, öz-yeterlik ve öğrenciyi tanıma yeterliğine ilişkin tutumlarının cinsiyete ve sınıf düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve IBM SPSS Statistics 20.00 paket programından yararlanılarak çözümlenmiştir. İstatistiksel analizler için anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterliklerinin bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan analiz sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar hâlinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

1. *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri*

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik puanlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. *Betimsel İstatistikler*

Değişkenler	N	X	SS
Mesleki Tutum	649	89.26	13.10
Öz-yeterlik	649	88.69	11.49
Öğrenciyi Tanıma Yeterliği	649	102.57	8.29

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamasının (89.26 ± 13.10) düşük, öz-yeterlik puan ortalaması (88.69 ± 11.49) ve öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının (102.57 ± 8.29) orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

2. *Cinsiyete göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri*

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik puanlarına ilişkin algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. *Cinsiyete Göre Öğretmen Adaylarının Ölçek Puan Ortalamalarına İlişkin İstatistikler*

Değişken	Cinsiyet	N	X	Ss	t
Mesleki Tutum	Kadın	341	81.14	10.23	.96
	Erkek	308	79.89	13.52	
Öz-yeterlik	Kadın	341	90.36	12.24	2.56*
	Erkek	308	86.08	13.68	
Öğrenciyi Tanıma	Kadın	341	105.37	8.29	2.18*
	Erkek	308	100.18	8.25	

*p<.05

Tablo 3'teki analiz sonuçlarına göre, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasının (81.14±20.23), erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasından (79.89±23.52) yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda kadın ile erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı saptanmıştır [t(468)= .96; p>.05].

Kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanı ortalamasının (90.36±12.24), erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanı ortalamasından (86.08±13.68) yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda kadın ile erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu saptanmıştır [t(468)= -2.56; p<.05].

Ayrıca kadın öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının (105,37±8,29), erkek öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanı ortalamasından (100.18±8.25) daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda kadın öğretmen adayları ile erkek öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur [t(648)=-2.18; p<.05].

3. Sınıfa göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik puanlarına ilişkin algılarının, sınıf değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Sınıfa Göre Öğretmen Adaylarının Ölçek Puan Ortalamalarına İlişkin İstatistikler*

Değişken	Sınıf	N	X	Ss	t
Mesleki Tutum	1.Sınıf	328	90.52	11.49	.81
	4.Sınıf	321	89.09	14.27	
Öz-yeterlik	1.Sınıf	328	87.19	11.02	-2.79*
	4.Sınıf	321	91.74	10.52	
Öğrenciyi Tanıma	1.Sınıf	328	101.12	9.21	-2.38*
	4.Sınıf	321	104.52	7.18	

*p<.05.

Tablo 4'teki analiz sonuçlarına göre, birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasının (90.52±11.49) dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasından

(89.09±14.27) yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda, birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı saptanmıştır [t(468)= .81; p>.05].

Birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanı ortalamasının (87.19±11.02), dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanı ortalamasından (91.74±10.52) düşük olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda, birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu saptanmıştır [t(468)= -2.79; p<.05].

Ayrıca, birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının (101.12±9.21), dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanı ortalamasından (104.52±7.18) daha düşük olduğu görülmüştür. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda, birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur [t(648)=-2.38; p<.05].

4. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma yeterlik puanları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere Pearson Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Ölçek Puanlarına İlişkin Pearson Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3
1.Mesleki Tutum	1		
2.Öz-yeterlik	.44**	1	
3.Öğrenciyi Tanıma	.46**	.41**	1

**p<.01

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (r= .44, p<.01) ve öğrenciyi tanıma düzeyleri (r= -.46,

p<.01) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenciyi tanıma düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir (r= .41, p<.01).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öz-yeterlikleri ile öğrenciyi tanıma yeterliğini ne ölçüde kazandıkları, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamasının düşük, öz-yeterlik ve öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının ise orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğu bulgusu, Dadandı, Kalyoncu ve Yazıcı'nın (2016) araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik puan ortalamasının orta düzeyde olduğu bulgusu, Akbulut (2006), Çakır, Kan, ve Sümbül (2006), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Ekici (2008), Özdemir (2008), Kafkas, Açak, Çoban ve Karademir (2010), Demirtaş, Cömert ve Özer'in (2011) araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma yeterliğinin orta düzeyde olması bulgusu da Şahin (2016), Şahin, Aydın ve Morkoyunlu'nun (2016) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmada, kadınların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öz-yeterlikleri ile öğrenciyi tanıma yeterliği puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular Şahin (2016), Şahin, Aydın ve Morkoyunlu (2016), Küçük Kılıç ve Öncü (2014), Yeşilyurt (2013), Kafkas, Açak, Çoban ve Karademir'in (2010) araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Ancak Çakır,

Kan ve Sünbül (2006), Akbaş ve Çelikkaleli (2006), Çakır (2005), Erişen ve Çeliköz (2003), Alemdağ, Öncü ve Yılmaz (2012), Altun ve Yazıcı (2012), Üstüner, Demirtaş ve Cömert, (2009) ve Kahyaoğlu ve Yangın'ın (2007) bulgularıyla farklılık göstermektedir.

Araştırmada öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı bulunmuştur. Bu bulgu Açıışlı ve Kolomuç (2012), Tekerek ve Polat (2011), Pehlivan'ın (2008) araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterirken; Tanel, Şengören ve Tanel, (2007), Sağlam (2008), Çapa ve Çil'in (2000) araştırma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Araştırmada dördüncü sınıf öğrencilerinin öğrenciyi tanıma yeterliği ve öğretmenlik mesleği öz-yeterlik puan ortalamalarının birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, sınıf düzeyi yükseldikçe alınan eğitimin öğrencilerin yeterlik düzeylerini geliştirdiği biçiminde değerlendirilebilir. Yapılan araştırma sonuçları (Küçük Kılıç ve Öncü, 2014; Alemdağ, Öncü ve Yılmaz, 2012; Oğuz, 2012), akademik öz-yeterlik inançlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik ve tutumları ile öğrenciyi tanıma düzeyi puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğudur. Bu bulguya göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, öğrenciyi tanıma yeterliği ile öğretmenlik mesleği öz-yeterliğinin birbirini olumlu etkileyen değişkenler olduğu söylenebilir. Biri artarken diğeri de artmaktadır. Bu bulgular alan yazında yer alan benzer çalışmalarda elde edilen bulguları desteklemektedir (Dadandı, Kalyon ve Yazıcı, 2016; Çaycı, 2011; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Eroğlu ve Ünlü, 2015).

Sonuç olarak, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamasının düşük, öz-yeterlik ve öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının ise orta düzeyde olduğu; kadınların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öz-yeterlikleri ile öğrenciyi tanıma yeterliği puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu; öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenciyi tanıma düzeyi puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler saptandığı belirlenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, öğretmenlik mesleği öz-yeterlik ve öğrenciyi tanıma yeterliklerine ilişkin öneriler şöyle ifade edilebilir:

- Bu araştırmanın çalışma grubu, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adayları ile sınırlıdır. Bu nedenle genellemeler yapabilmek için daha büyük çalışma grubuyla yeni araştırmalar yapılmasını gerekli kılmaktadır.
- Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamasının düşük, öz-yeterlik puan ortalaması ve öğrenciyi tanıma puanı ortalamasının ise orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmeleri amacıyla ders içi ve ders dışı çalışmalar yapılabilir.
- Öğretmen adaylarının aldıkları eğitimi içselleştirebilmeleri için adaylarda öğretmen olma düşüncesi, motivasyonu, bilgisi ve becerisine yönelik ders dışı etkinlikler yapılabilir.
- Araştırma sonucunda, farklı bölümlerde öğrenim gören kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılacak yeni ve benzer çalışmalarla, erkek öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının kadınlara göre daha olumsuz olmasının nedenleri araştırılmalı ve eğitim-öğretim sürecinde bunların dikkate alınması sağlanmalıdır.

- Birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasının, dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanı ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Araştırma bulgusu göz önüne alındığında, bunun nedenlerine yönelik

farklı örneklemeler üzerinde farklı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca bunun nedenlerine yönelik nitel ve nicel çalışmalar kapsamında, öğretmen yetiştiren fakültelerin öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulabilir.

- Nitel çalışmalar yoluyla, öğretmen adaylarının tutum ve yeterlik alanlarıyla ilgili görüşleri karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

- Öğretmen yetiştiren tüm programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarıyla benzer araştırmalar ve karşılaştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Açıslı, S. ve Kolomuç, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 266-271.
- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi özyeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Akyüz, Y. (2003). Eğitim tarihimizde günümüze kadar öğretmen yetiştirilmesi ve sağlanması ilkeleri, uygulamaları (ss: 48- 66). *Eğitimde Yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Ankara: Tekışık Yayıncılık.
- Alemdağ, C., Öncü E. ve Yılmaz A.K. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik motivasyonları ve öz-yeterlikleri. 12. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Denizli, 2012; 1308-1311.
- Altun, F. ve Yazıcı H. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin benlik kavramları ve akademik öz-yeterlik inançları: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 319-334.
- Aslan, D. ve Akyol, A.K. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 51-60.
- Atasoy, M. ve Şahin, C. (2017). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği öz-yeterlikleri ile öğrencileri tanıma yeterliğini kazanma düzeyleri. 26. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (ICES/UEBK-2017)*, Antalya.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Aykaç, (2009). *Avrupa eğitim tarihi: Genel bir bakış*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Binbaşıoğlu, C. (1982). *Eğitim düşüncesi tarihi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Bloch, M. (2005). *Feodal toplum*, (Çev: M.Ali Kılıçbay). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bozdoğan, A.E., Aydın, D. ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 83-97.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: ilk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi İngilizce öğretmenliği lisans programı ve eğitim fakülteleri İngilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 27-42.
- Çakır, Ö. Kan, A. ve Sümbül, Ö. (2006). Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksem lisans programlarının tutum ve özyeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36-47.

- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 69–73.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). The development and validation of a Turkish version of the teachers' sense of efficacy scale, *Eğitim ve Bilim*, 30 (137), 74–81.
- Çapri, E. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çaycı, B. (2011). The relationship between the elementary teacher candidates' teacher efficacy and their attitudes towards the profession of teaching. *Education*, 132(2), 402-418.
- Çelebi, A. (1998). *İslam'da eğitim öğretim tarihi*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi, *İlköğretim Online*, 8(2), 298- 305.
- Dadandı, İ., Kalyon, A. ve Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 253-269.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98-110.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2003). Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 427-439.
- Eroğlu, C. ve Ünlü, H. (2015). Self-efficacy: Its effects on physical education teacher candidates' attitudes toward the teaching profession. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(1), 201-212.
- Güneyli, A. ve Aslan, C. (2009). Evaluation of Turkish prospective teachers' attitudes towards teaching profession (Near East University case). *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 313–319.
- Gürbüz Türk, O. ve Genç, S.Z. (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 47–62.
- Kafkas, M.E., Açak, M., Çoban, B. ve Karademir, T. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik Algıları İle Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 93-111.
- Kahyaoglu, M., ve Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1), 73-84.
- Kanad, F. (1948). *Pedagoji tarihi*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kramer, S. N. (2011). *Tarih Sümer'de başlar*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

- Küçük Kılıç, S. ve Öncü, E. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bilişötesi öğrenme stratejileri ve akademik öz-yeterlikleri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 13-22.
- Küçükahmet, L. (2003). *Öğretimi planlama ve değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB, (2002). *Öğretmen yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- MEB (2006). *Tebliğler Dergisi*, Kasım 2006/2590.
- MEB (2008). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü. 22 Şubat 2016'de elde edilmiştir: <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html>.
- Morgil, İ., Seçken, N., ve Yücel, A. S. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 62-72.
- Nazıroğlu, B. (2011). *İslam Eğitim Geleneğinde Öğretmenlik*. Ankara: .Sarkaç Yayınları.
- Oğuz, A. ve Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen öz-yeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14, 23-36.
- Oğuz A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2), 15-28.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15, 88-98.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54, 277-306.
- Pehlivan, K.B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Sağlam, A.Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Şahin, C. (2016). Öğretmen ve öğretmen adaylarının öğrencileri tanıma yeterliğini kazanma düzeyleri. 1. *Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresi -Türk Eğitim Sendikası*, 24-27 Kasım 2016. Antalya, Türkiye.
- Şahin, C., Aydın, D. ve Morkoyunlu, Z. (2016). Prospective teachers' levels of competence at cognising students. *4th International Conference on Curriculum and Instruction (ICCI 2016)*. 27-30 Ekim 2016. Antalya, Türkiye.
- Şahin, C. ve Beydoğan, H.Ö. (2016). Öğretmenlerin öğrencileri tanıma yeterliliği ölçeği. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum-Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(14), 177-198.
- Şeker, H., Deniz, S., Görgen, İ. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 42, 237-253.
- Tanel, R., Şengören, S.K. ve Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 1-9.
- Terzi, A. R. ve Tezci E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.

- Tekerek, M. ve Polat, S. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Elazığ.
- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783–805.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim Yönetimi*, 12(45), 109–127.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 140-155.
- Ünlü, H. (2011). Beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği (BEÖYTÖ) geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1(4), 2005-2020.
- Variş, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88-104.

Extended Summary

Teaching is as old as humanity, but its acceptance as a profession is historically quite new. The cognizant-ignorant relationship led people to the behavior of learning and teaching, which in turn led to an institutional process in which student-teacher relationship as a new form of relation appeared.

Teaching has changed a lot through a series of historical phases starting from Sumerians (Binbaşıoğlu, 1982; Kramer, 2011), Ancient Greece (Kanad, 1948), Rome (Aykaç, 2009), medieval Christian world (Bloch, 2005), medieval Islamic world (Çelebi, 1998; Nazıroğlu, 2011) and Turkish-Islamic civilization (Akyüz, 2010). Each civilization contributed to the development and improvement of teaching profession. As a result, the value of teaching profession is widely appreciated today in almost every society. Teaching as a profession is crucial both socially and individually. Therefore, its importance is growing day by day.

Students are the target audience of education. It is an admitted opinion that teachers need to have some competence in order to enable their students to be up to the mark (Şahin ve Beydoğan, 2016).

The relevant literature are reviewed and no research examining prospective teachers' attitudes towards teaching profession, their self-efficacy beliefs and competence of knowing students together has been found. This study aims to examine the prospective teachers studying at the faculty of education comparatively in relation to those variables. Examining the relationship between these three variables is another aim of the study. When the previous studies are reviewed, it is observed that there is a need to carry out new research with different groups.

It is a known fact that social progress and attaining the level of welfare as in developed nations require a good education in schools. The higher the

quality of education is, the better the students are distinguished, the better the education in schools is and the more successful the students are. In other words, we need teachers who are "good" and do know their students if we want to have good students. Attaining the desired teaching qualities depends on some standards as well. Teacher competencies are one of the ways to provide these standards.

The aim of this study is to examine the relationship between prospective teachers' attitudes towards teaching profession, their self-efficacy beliefs, as well as whether and to what extent they are competent enough to know their students.

The research is based on a descriptive survey model. The study group consists of 649 participants. Data were collected by the Prospective Teacher Information Form, Teaching Profession Attitude Scale, Teachers' Self-Efficacy Scale and Student Recognition Competence Scale of Teachers. The collected data were evaluated with t-test and Pearson correlation analysis techniques.

According to the analysis results, prospective teachers' average score of attitude towards their profession is low, while their average score of self-efficacy and levels of acquaintance with students is moderate. Female candidates' scores of attitudes towards teaching profession, self-efficacy and acquaintance with students are higher than those of male ones. Students' attitudes towards teaching profession do not constitute a statistically significant difference with regard to their grades of education. Positive and significant relationships between prospective teachers' scores of attitudes towards teaching profession, self-efficacy and levels of acquaintance with students are found.

In the light of these findings on prospective teachers' attitudes towards teaching profession, self-

efficacy and competence to cognize students, some recommendations can be made as stated below:

The study group of this research is limited to prospective teachers receiving education in a state university. Therefore, it is necessary to carry out further research with larger study groups so as to make better generalizations. Intra- and extra-curricular studies may be conducted for prospective teachers to develop positive attitudes towards

teaching profession. It will be useful to carry out similar studies with different samples and independent variables. Similar and comparative studies can be carried out with teachers graduated from all teacher training programs. Other main areas of competence related to teaching profession may be examined. Prospective teachers' attitudes and opinions towards their areas of competence may be examined comparatively with further qualitative studies.